

РИБАЛКА ІВАН КЛИМЕНТІЙОВИЧ

29 листопада 2001 р. пішов із життя відомий український вчений, доктор історичних наук, заслужений професор Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна, професор кафедри історії України Іван Климентійович Рибалка.

Народився Іван Климентійович Рибалка 22 червня 1919 р. у с. Витівці Полтавського повіту Полтавської губернії в селянській родині. Тут у 1927 р. пішов у початкову школу, але закінчувати її довелося в дитячій трудовій колонії ім. Горького на Харківщині (с. Куряж), де він опинився як безпритульний після смерті матері в 1930 р. У 1934 р., одержавши неповну середню освіту, став студентом Українського комуністичного газетного технікуму (Харків), по закінченні якого працював в одній із районних газет на Харківщині. У 1938 р. Іван Климентійович вступив на історичний факультет Харківського держуніверситету. Навчання в університеті перервала Велика Вітчизняна війна. І.К. Рибалка став до лав Червоної армії, брав участь у боях 1941—1942 рр., був двічі поранений, що призвело до інвалідності II групи. І.К. Рибалка нагороджений орденами Слави III ступеня, орденом Вітчизняної війни I ступеня, багатьма медалями.

З вересня 1943 р. І.К. Рибалка поновив навчання на історичному факультеті Харківського університету, котрий закінчив з відзнакою в 1945 р. У подальшому Іван Климентійович був асистентом кафедри історії СРСР і УРСР, заступником декана істфаку, вступив до аспірантури. В 1950 р. після захисту кандидатської дисертації І.К. Рибалка став доцентом кафедри історії СРСР і УРСР.

З дня відновлення в Харківському державному університеті (1957 р.) кафедри історії України і аж до 1989 р. І.К. Рибалка завідував згаданою кафедрою, що перетворилася на одну з провідних в Україні. Захистивши докторську дисертацію, з січня 1964 р. Іван Климентійович став професором кафедри історії України; у 1972—1974 рр. І.К. Рибалка був проректором Харківського державного університету.

Іван Климентійович є автором близько 200 наукових праць, в тому числі монографій, підручників, програм, збірників документів. Він є автором перших в Україні підручників з історії України для студентів вузів. У 1995—1997 рр. з грифом Міністерства освіти вийшли друком дві частини його нового підручника з історії України, що охоплюють період з найдавніших часів до 1917 р.

Професор І.К. Рибалка поставив і вирішив багато недостатньо або зовсім не досліджених питань історії громадянської війни в Україні. Помітний його внесок у вивчення аграрних перетворень в українському селі в 20-х—30-х рр. XX ст. Не менш важливе значення має робота І.К. Рибалки в галузі археографії.

Багато років І.К. Рибалка очолював спеціалізовану раду по захисту докторських та кандидатських дисертацій у Харківському університеті. Навколо професора зібралася велика школа істориків, що вивчають широке коло проблем вітчизняної історії.

За свою багатогранну діяльність І.К. Рибалка був неодноразово відзначений: у 1985 р. йому була присуджена Державна премія в галузі науки і техніки УРСР, у 1989 р. він удостоєний почесного звання заслуженого діяча науки і техніки УРСР. У 1999 р. Іван Климентійовича було обрано дійсним членом і віце-президентом Академії історичних наук України і присвоєно звання почесного професора Харківського національного університету.

Іванові Климентійовичу були притаманні такі високі людські якості, як чесність і принциповість, доброзичливість і порядність. Усі, хто знав І.К. Рибалку, надовго збережуть вдячну пам'ять про цю непересічну людину.